Maria Teresa Vernet: trajectòria i significació

Neus Real

Maria Teresa Vernet i Real (Barcelona, 1907-1974), poeta, narradora, prosista, traductora, musicòloga i dona compromesa amb la cultura catalana i amb la seva condició genèrica, constitueix una figura ben representativa del sistema literari català dels anys vint i trenta del segle XX. Un sistema, aquest, caracteritzat per una diversitat denotativa del grau de modernitat i normalitat que, per bé que no pas sense problemes i mancances, s'assoleix en la nova conjuntura del país entre 1922 i 1939, darrera fase del procés polític, social i cultural iniciat a finals de la centúria anterior, desenvolupat amb el Modernisme i amb el Noucentisme i brutalment atallat per la dictadura franquista.[1]

Maria Teresa Vernet neix el 7 de març en una família culta i republicana de classe mitjana.[2] És l'única filla de Blai Vernet i Sabaté i Francesca Real i Via, respectivament originaris de Vilanova d'Escolnarbou i Sant Quintí de Mediona. El pare, mestre de professió, esperona les lectures d'infantesa i adolescència de la futura escriptora, entre les quals destaquen les obres de Josep M. Folch i Torres i Jules Verne, però també *Alice in Wonderland* de Lewis Carroll i *Jocelyn* d'Alphonse de Lamartine. Barcelonina de soca-arrel tot i el temps passat al Camp de Tarragona (amb el pares, viu al carrer Joaquim Costa, primer, i a la plaça Reial, després —sempre a tocar dels espais escolars on treballa Blai Vernet—, i més endavant es trasllada a l'Eixample —mor al 3r 2a del número 472 del carrer Còrsega—), Maria Teresa Vernet creix en un entorn progressista i educat que explica la seva formació artística, musical i humanística. L'autora compon, toca el piano, canta, balla i inicia els estudis universitaris; quan els abandona a causa d'una malaltia,

[1] Neus REAL (2021), «La diversificació de la vida cultural i literària (1922-1939)», dins Jordi CASTELLANOS i Jordi MARRUGAT (dir.), *Literatura contemporània (III). Del 1922 al 1959*, Barcelona: Enciclopèdia Catalana - Barcino - Ajuntament de Barcelona, p. 17-44.

[2] Per a la biografia, els antecedents familiars i el conjunt de la carrera literària de l'autora, vegeu Mercè RODOREDA, «Parlant amb Maria Teresa Vernet», *Clarisme*, núm. 9 (16-XII-1933), p. 2; Maria Teresa VERNET, *Estampes de París,* Barcelona: Tip. Lluís Guia, 1937 (Biblioteca de la Rosa dels Vents, 24; Quaderns Literaris, 171); Maria CAMPILLO, «Introducció», dins Maria Teresa VERNET, *Les algues roges*, Barcelona: LaSal, 1986, p. V-XIII, i Neus REAL MERCADAL, *Dona i literatura a la Catalunya de preguerra*, Barcelona: PAM, 2006.

continua amb la música i amb uns cursos lliures de filosofia, sembla que més acordats al seu tarannà.[3]

La vocació literària precoç de Maria Teresa Vernet ressalta aviat. Amb tan sols quinze anys publica un primer text en una revista d'Artesa de Segre amb motiu d'haver-se endut un premi en uns Jocs Florals; el 1923 obté una distinció a la Festa de la Poesia i la Música de Gràcia; el 1924 li concedeixen un accèssit a la Flor Natural dels Jocs Florals de Mallorca, i el 1925 és premiada en el Concurs de Novel·la de la col·lecció La Novel·la d'Ara. Dedicada de ple a la música i, sobretot, a la literatura, Vernet forma part del conjunt de joves autors que, amb una sòlida tradició literària al darrere i amb un instrument lingüístic dúctil, es fan un nom en les nostres lletres durant la Dictadura de Primo de Rivera i la Segona República. Coetània de Tomàs Garcés (Barcelona, 1901-1993), Sebastià Juan Arbó (Sant Carles de la Ràpita 1902 - Barcelona 1984), Sebastià Sànchez Juan (Barcelona, 1904-1974), Xavier Benguerel (Barcelona, 1905-1990), Josep Sol (Santa Coloma de Gramenet, 1909-1982), Pere Calders (Barcelona, 1912-1994) o Salvador Espriu (Santa Coloma de Farners 1913 - Barcelona 1985), Vernet també és una de les personalitats més destacades de la munió d'escriptores que en els anys vint i trenta irrompen en els àmbits de la poesia, la narrativa, el teatre, la literatura infantil, la prosa, la traducció, el periodisme, les conferències i l'acció sociocultural, entre les quals es compten Lola Anglada (Barcelona 1892 - Tiana 1984), Aurora Bertrana (Girona 1892 - Berga 1974), Carme Montoriol (Barcelona, 1892-1966), Maria Verger (Alcúdia 1892 - Madrid 1983), Maria Carratalà (Barcelona, 1899-1984), Llucieta Canyà (La Bisbal d'Empordà 1901 - Barcelona 1980), Maria del Carme Nicolau (Barcelona, 1901-1990), Maria Perpinyà (Verges 1902 - Banyoles 1994), Anna Murià (Barcelona 1904 - Terrassa 2002), Anna Maria de Saavedra (Vilafranca del Penedès 1905 - Barcelona 2001), Concepció Casanova (Campdevànol 1906 - Sant Boi de Llobregat 1991), Mercè Rodoreda (Barcelona 1908 - Girona 1983), Rosa Maria Arquimbau (Barcelona, 1909-1992) o Irene Polo (Barcelona 1909 - Buenos Aires 1942).

Al llarg de la dècada i mitja que precedeix el final de la Guerra Civil, Maria Teresa Vernet signa un nombre considerable de textos, predominantment literaris (poemes, en especial, però també alguns contes, fragments de novel·la, proses, traduccions i articles),

[3] Vegeu Ana María MARTÍNEZ SAGI, «Crónica en Barcelona. Las escritoras catalanas», *Crónica*, 29-I-1933, i Ventura PLANA, «Els nostres tres premis de literatura. Conversa amb els guanyadors d'enguany: J, M. López-Picó, Premi Folguera, J. Millàs.Raurell, Premi Iglésias, Maria Teresa Vernet. Premi Crexells. Biografia i bibliografia», *La Rambla*, núm. 295 (8-IV-1935), p. 4.

en tribunes periodístiques variades —unes tribunes que abasten, al llarg del temps i en una progressió qualitativament ascendent, des de revistes de joventut com *Art Novell* fins a plataformes de la qualitat i el prestigi de *D'Ací i d'Allà* i *La Revista*, grans rotatius com *La Publicitat* i *La Veu de Catalunya* o capçaleres de referència de l'estil de *Meridià*—.[4] I treu, en paral·lel, catorze llibres en dotze anys, des de ben aviat en algunes de les principals editorials i col·leccions del país. *Maria Dolors* (1926), *Amor silenciosa* (1927), *Eulàlia* (1928), *El camí reprès* (1930), *El perill* (1930), *Presó oberta* (1931), *Final i preludi* (1933), *Les algues roges* (1934) i *Elisenda* (1935) configuren l'obra narrativa d'una veu que, remitent d'entrada als models de la novel·la rosa, després pren Víctor Català com a model però es decanta definitivament pel psicologisme en voga i esdevé, a partir del 1928, un dels autors més venuts de la tot just inaugurada Biblioteca a Tot Vent d'Edicions Proa (la primera empresa editora del país amb plantejaments plenament moderns). A Proa mateix, Vernet hi firma les traduccions de dues novel·les angleses: *Nocturn*, de Frank Swinnerton (1932), i *Dues o tres Gràcies*, d'Aldous Huxley (1934).[5] Abans, però, les Publicacions de La Revista li recullen l'obra lírica, de tendència postsimbolista, a *Poemes I* (1929) i *Poemes II* (1931).[6] *Estampes de París* (1937) completa la producció de l'escriptora a la col·lecció Quaderns Literaris, que publica aquesta petita joia en prosa autobiogràfica, sobre una estada que Vernet fa a la capital francesa durant la primavera de 1931 per assistir a uns cursos a La Sorbona i inspirar-se literàriament i sobre la seva infantesa i adolescència.

Tot i ser reconeguda com a traductora i com a poeta (se n'elogien molt les excel·lents versions de Swinnerton i Huxley, i el 1932 és nomenada secretària dels Jocs Florals de Barcelona, per exemple), a la Catalunya d'entreguerres Maria Teresa Vernet s'erigeix, per damunt de qualsevol altra cosa, en la jove promesa de la nova novel·lística d'autora, centrada en la condició de la dona moderna i que, a diferència de la d'autor, prova d'encarar la qüestió de la sexualitat femenina sense fer ús del recurs habitual al districte cinquè. Des d'aquesta perspectiva, i sobre el rerefons del relleu del públic femení

---

[4] Vegeu Neus REAL & GELCC (Grup d'Estudis de Literatura Catalana Contemporània), «Les novel·listes. Maria Teresa Vernet», *Escriptores republicanes*, Departament de Filologia Catalana, UAB, 2009, https://filcat.uab.cat/gelcc/escriptores/novelistes/Vernet/index.html, i Maria CAMPILLO, *Escriptors catalans i compromís antifeixista (1936-1939)*, Barcelona: Curial - PAM, 1994.

[5] Sobre la primera, Sílvia COLL-VINENT, «*Nocturn*, de Frank Swinnerton: la recuperació d'un *best-seller* georgià», *Quaderns. Revista de Traducció*, núm. 4 (1999), p. 117-126, i, amb motiu de la reedició de la segona en els anys seixanta, Maurici SERRAHIMA, «*Dues o tres Gràcies*, d'Aldous Huxley», *Serra d'Or*, Any IX, núm. 1 (1967), p. 53.

[6] També és autora d'un recull de cinc poemes sense lloc ni any d'edició (però sens dubte posterior): Maria Teresa VERNET, *Lira*, Barcelona: s. l., s. d.

per a la creació d'un mercat literari nacional, s'entén perfectament que Vernet publiqui els seus llibres en editorials i col·leccions tan rellevants com les esmentades, i també que el 1934 es converteixi, amb *Les algues roges*, en la primera escriptora a obtenir el Premi Joan Crexells de novel·la.[7] Per bé que abans hi opten altres autores (Carme Montoriol hi concorre amb *Teresa o la vida amorosa d'una dona* el 1931, posem per cas), no és fins a la setena edició que una dona, i precisament Vernet, se l'endú per primera vegada (i fins al final de la Guerra Civil, significativament, només s'hi acaba afegint amb *Aloma*, a la llista de guanyadores, Mercè Rodoreda —que també hi aspira, el 1934, amb *Del que hom no pot fugir* i *Un dia de la vida d'un home*—). El 1935, amb motiu del premi, Vernet fa un parlament a Ràdio Associació de Catalunya en què, malgrat la pena simultània pel fet que el seu pare (convençut dels seus mèrits i mort recentment) no hagi pogut ser-ne testimoni, manifesta una gran l'alegria per haver assolit el que considera una fita importantíssima en la seva carrera literària.[8]

A banda de destacar en el camp de les lletres, i específicament en la novel·lística, Maria Teresa Vernet se significa, alhora, en l'àmbit de l'acció sociocultural. Sòcia del Foment de la Sardana de Barcelona ja en els anys vint, a principis dels trenta esdevé vocal de la Comissió de Dames de l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana i de la secció femenina de l'entitat cultural i nacionalista Palestra, que, fundada el 1930, presideix Pompeu Fabra. El 1931, des de França, Vernet signa el document d'adhesió de les dones catalanes a la República Federal (una adhesió reclamada al col·lectiu tot just després del 14 d'abril, i la crida pública a la qual, per part de figures rellevants, l'escriptora també firma al maig). Un cop retornada de l'estada a París, és una de les dones que Rosa M. Arquimbau entrevista sobre política al setmanari d'esquerres *La Rambla*.[9] Al novembre, Vernet fa la conferència «L'egoisme i les dones» al Club Femení i d'Esports de Barcelona (CFEB), que, creat el 1928 i pioner en el seu gènere (és la primera associació esportiva de caràcter popular exclusivament per a dones del país), constitueix tant un dels espais més importants d'actuació de la xarxa femenina esquerrana articulada en el

[7] Vegeu Neus REAL MERCADAL, *Les novel·listes dels anys trenta: obra narrativa i recepció crítica*, Barcelona: PAM, 2006, i Maria CAMPILLO, «Els corrents novel·lístics entre el 1925 i el 1939», dins Jordi CASTELLANOS i Jordi MARRUGAT (dir.), *Literatura contemporània (III). Del 1922 al 1959*, Barcelona: Enciclopèdia Catalana - Barcino - Ajuntament de Barcelona, p. 94-101.

[8] «Ahir va ser adjudicat el Premi Joan Crexells. N'ha estat guanyadora Maria Teresa Vernet, amb el seu llibre *Algues roges* [sic]», *La Humanitat*, 31-III-1935, p. 4.

[9] R. M. A., «Les dones davant el problema polític de Catalunya. Aurora Bertrana, Carme Montoriol, Carme Espinosa, Leonor Serrano i Maria T. Vernet opinen...», *La Rambla*, núm. 77 (6-VII-1931), p. 10.

tombant entre la dictadura de Primo de Rivera i l'etapa republicana, d'acord amb el projecte nacional corresponent, com la plataforma amb què Maria Teresa Vernet es compromet més a fons. La mateixa tardor de 1931, en efecte, l'autora entra a la Comissió de Cultura de l'entitat, però el gener de 1932 ja s'incorpora a la Junta Directiva en qualitat vocal i assumeix la presidència del Departament d'Actuació Social, encarregat, en endavant, de l'acció cultural. Vernet, que ocupa totes dues responsabilitats fins al juliol de 1933, es converteix, així, en artífex central del nou impuls que el CFEB dona a la cultura. Aquest impuls, endegat inicialment per Enriqueta Sèculi (Barcelona, 1897-1976) —cofundadora i primera secretària de l'associació—, formalitzat per Sèculi mateixa el gener de 1930 amb la modificació del nom de l'entitat i la revisió dels seus estatuts i continuat per Anna Murià a partir del gener 1931 amb accions diverses, ara és ampliat i consolidat per Maria Teresa Vernet, que contribueix a fer d'aquests anys l'etapa més brillant del CFEB.[10]

Entre 1931 i 1933, aquest compromís de Vernet amb el CFEB es concreta en un ventall considerable d'actuacions. Entre les més remarcables hi ha la renovació del *Portantveu del Club Femení i d'Esports de Barcelona*, on apareixen quatre textos de l'escriptora que n'exposen la consciència social, cultural i de gènere. Es tracta de la seva conferència del novembre de 1931 (titulada, recordem-ho, «L'egoisme i les dones») i de tres articles publicats entre finals de 1931 i principis de 1934 i respectivament titulats «Pòrtic» (sobre la segona edició del concurs literari convocat per l'entitat el 1932), «Flors de Barcelona» (sobre la criminalitat infantil a la capitat comtal) i «Pòrtic» (sobre el tipus de dona del país que s'alegra del desús de la cotilla). Aquests textos, juntament amb «Perquè hi hagin més escoles catalanes» (un article signat per l'autora al *Diari de Sabadell* el 1935), configuren un volum d'escrits no literaris fonamental per comprendre la personalitat i l'obra de Vernet, ja que l'autora hi formula explícitament algunes de les seves idees essencials sobre la creació literària, sobre el col·lectiu femení i sobre la importància de l'educació tant per a elles com per al conjunt de la societat. Tancada la seva tasca al CFEB, el compromís públic de Maria Teresa Vernet es decanta per iniciatives més estrictament literàries (el 1935 es troba vinculada a la branca catalana del PEN Club

[10] Per al CFEB i el protagonisme que hi adquireixen Sèculi, Murià i Vernet, vegeu Neus REAL MERCADAL, *El Club Femení i d'Esports de Barcelona, plataforma d'acció cultural*, Barcelona: PAM, 1998. Per a més informació sobre la primera secretària de l'entitat, Alexandra CASAS MAGRIÑÁ, *Enriqueta Sèculi i Bastida (1897-1976): noves aportacions*, Treball Final de Màster, Màster en Estudis de Dones, Gènere i Ciutadania, UB, UAB, UdeG, UPC, URV, UdeVic, UdeLl i UPF, 2021. Vernet també accepta de presidir el CFEB entre el gener i el març de 1934 per provar d'ajudar-ne a superar la greu crisi interna (sense èxit, tanmateix).

—assisteix al congrés que l'associació internacional d'escriptors celebra a Barcelona— i el 1936 s'integra en el tot just creat Club dels Novel·listes).[11]

Amb la Guerra Civil, Maria Teresa Vernet roman fidel a la República i continua desplegant un grau prou constant d'activitat (segueix publicant, participa en les sessions del Grup Literari Oasi, exerceix de jurat literari...).[12] Tràgicament inadaptada al franquisme, en canvi, després de 1939 pràcticament desapareix d'una vida cultural, com és sabut, condemnada a la clandestinitat i a l'exili (un exili interior, en el cas de l'autora). Entre altres coses, perquè Vernet es nega a (re)editar sota la dictadura. Torna, tanmateix, a traduir, en una tasca remarcable que reverteix tant en diversos volums en castellà —*Cuentos de hadas y otras narraciones* de Charles Perrault (1952), *Historias de los sacerdotes obreros* de Pierre Andreu (1964), *Kafka contra Kafka* de Michel Carrouges (1965), *Acción y vida interior: la unidad de la vida espiritual y de la vida apostòlica según San Pablo* de Jean Huguet (1966), *Blaise Pascal o el orden del corazón* de Charles Baudouin (1966) o *El deporte. Puntos de vista cristianos* d'Yves Brossart (1968)— com, a partir de la represa dels anys seixanta, en les versions catalanes de *Rocs de Brighton* de Graham Greene (1965), *Per una ètica humanística* d'Eric Fromm (1965), *Invitació al vals* de Rosamond Lehmann (1966), *Retrat de l'artista adolescent* de James Joyce (1967), *Formar adults* de Paul Alexandre Osterrieth (1968) i *Contrapunt* d'Aldous Huxley (una traducció editada pòstumament). Habitual de l'Ateneu Barcelonès (n'és sòcia des de 1933), en aquests temps de jou franquista Maria Teresa Vernet manté algunes relacions intel·lectuals i també publica algun llibre en l'àmbit de la música,[13] però només col·labora puntualment en algun recull (per exemple *Nit d'argent*, de 1956),[14] o en tribunes com *El Pont* i *Tele-Estel*. Un any i mig abans del traspàs de Franco, la mort de l'escriptora té poc

[11] Neus REAL, «Les dones al PEN Català entre 1922 i 1992», *Els Marges*, núm. 131 (2023), p. 10-27, i «S'ha fundat a Barcelona el "Club dels Novel·listes"», *L'Instant*, núm. 318 (9-I-1936), p. 3.

[12] Vegeu Maria CAMPILLO, *Escriptors catalans i compromís antifeixista (1936-1939)*.

[13] Per exemple, Maria Teresa VERNET, *Antología musical. Guía de auditores*. Prólogo de Mariano M. Aguilera, Barcelona: Hymsa, s. d.

[14] Maria Teresa VERNET, «Nit d'argent», dins *Nit d'argent i altres narracions*, Barcelona: Arimany, 1956, p. 3-24 (en què també hi ha textos de Rafael Tasis, Roser Grau. Lluís Jordà i Màrius Falcón).

ressò.[15] Els seus papers desapareixen, perquè el pis del carrer Còrsega es desmunta i no se'n conserva res.[16]

A la dècada dels vuitanta, no obstant això, comença el procés de recuperació de la figura i l'obra de Vernet. El 1986 i el 1988, LaSal publica *Les algues roges* amb un pròleg de la professora Maria Campillo (una edició que Horsori, dipositària del fons de l'editorial desapareguda, rellança el 2006) i acull els records d'Anna Murià sobre Vernet i altres autores republicanes al volum *Literatura de dones: una visió del món*.[17] El 1990, Edicions 62 publica un llibre sobre les autores catalanes del segle xx, Vernet entre elles.[18] En aquests mateixos anys, el professor Jordi Castellanos inclou l'escriptora en les assignatures que imparteix al Departament de Filologia Catalana de la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB).[19] El 1996, Sílvia Coll-Vinent en parla la seva tesi sobre la recepció de la literatura anglosaxona a Catalunya (un tema que reprèn en treballs posteriors).[20] Com a resultat directe de la tasca de Castellanos, el 1997 es presenta una tesina que estudia la tasca al CFEB de Vernet i el 2003, una tesi sobre la literatura d'autora dels anys vint i trenta que la hi situa a primera línia.[21] Altres investigadors, com M. Josep

---

[15] A banda de l'esment estricte de la seva mort en un repàs literari global de l'any (Julio MANEGAT, «Por el camino de las letras. Literatura. Especial fin de año. 1974», *El Noticiero Universal*, 23-XII-1974, p. 39), solament me'n consten tres articles necrològics: J. FAULÍ, «Ha fallecido la escritora Maria Teresa Vernet», *Diario de Barcelona*, 17-II-1974, p. 21; «Ha mort Maria Teresa Vernet», *Serra d'Or*, núm. 176 (maig 1974), p. 49, i «Maria Teresa Vernet, *In memoriam*», *El Pont*, núm. 67 (1974), p. 26-27.

[16] Això és el que em va explicar el seu marmessor, Joan Bofarull i Batalla, quan vaig parlar amb ell als anys noranta per mirar de localitzar-los. També vaig publicar una crida amb el mateix objectiu al diari *Avui*, però sense èxit.

[17] Vegeu la nota 2 per a *Les algues roges* de LaSal; per al seu rellançament, Maria Teresa VERNET, *Les algues roges*. Introducció de Maria Campillo, Barcelona: Horsori, 2006, i pel que fa als records de Murià, Anna MURIÀ, «El temps i les escriptores de la II República», dins *Literatura de dones: una visió del món*, Barcelona: LaSal, 1988, p. 41-53.

[18] Anne CHARLON, *La condició de la dona en la narrativa femenina catalana (1900-1983)*, Barcelona: Edicions 62, 1990.

[19] Els cursos on Castellanos parlava de Vernet eren el de segon cicle de llicenciatura centrat en la novel·la catalana d'entre 1900 i 1939 i el de doctorat sobre la narrativa dels anys vint i trenta, que em consti (els vaig fer, respectivament, els anys acadèmics 1990-1991 i 1993-1994).

[20] Sílvia COLL-VINENT, *The Reception of English Fictional and Non-Fictional Prose in Catalonia (1916-1938), with Particular Reference to Edwardian Literary Culture and Associated Critical Debates Concerning the Novel in England, France and Catalonia*, Department of Modern Languages and Literature, University of Oxford, 1996, i ÍDEM, «*Nocturn*, de Frank Swinnerton: la recuperació d'un *best-seller* georgià».

[21] Neus REAL MERCADAL, *El Club Femení i d'Esports de Barcelona, plataforma d'acció cultural*, i ÍDEM, *Dona i literatura en els anys trenta: la narrativa de les escriptores catalanes fins a la guerra civil*, Departament de Filologia Catalana, UAB, 2003, https://www.tesisenred.net/handle/10803/32181#page=1. També vaig incloure Vernet, poc després, a Neus REAL, «Les narradores catalanes del segle XX; una narrativa per a un nou segle», dins *Escriptores. De Caterina Albert als nostres dies*, Barcelona : Fundació Lluís Carulla, 2005, p. 69-81.

Edo Benaiges, Maria Dolors Madrenas i Joan M. Ribera o Montserrat Bacardit i Pilar Godayol, s'ocupen, també, de l'escriptora.[22] El 2007, amb motiu del centenari del seu naixement, el grup de recerca que dirigeix Castellanos a la UAB celebra el congrés titulat Gènere i Modernitat a la Catalunya Contemporània, en què es fan aportacions diverses sobre Maria Teresa Vernet.[23] Ja fora de l'àmbit acadèmic, en l'esfera de la divulgació, l'efemèride també reverteix en una exposició itinerant (disponible fins avui), dos articles, una taula rodona acompanyada de lectures i una conferència.[24] El 2009, d'una banda, *El camí reprès* es reedita, per iniciativa del professor Magí Sunyer, amb un pròleg justament titulat «Maria Teresa Vernet, primera escriptora de preguerra», i, de l'altra, l'autora és inclosa entre les novel·listes a la pàgina web *Escriptores republicanes*.[25] El 2014, en una col·lecció de clàssics que acompanya el diari *Ara*, Edicions 62 torna a editar *Les algues roges*, cosa que genera un article sobre l'autora i la seva obra.[26] Vernet ha estat recentment, fins i tot, objecte de treballs de recerca de batxillerat i lectura de sessions de biblioteca.[27]

---

[22] Vegeu, entre altres, M. Josep EDO BENAIGES, *Dona o ciutat a la Barcelona del segle XX: una anàlisi geogràfica a través de la literatura*, Departament de Geografia, UAB, 2004, https://www.tesisenred.net/handle/10803/4961#page=1; Maria Dolors MADRENAS TINOCO & Joan M. RIBERA LLOPIS, «Víctor Català, Maria Domènech i Teresa Vernet: un intercanvi epistolar entre el consell literari i l'admiració retuda», dins *Epístola i literatura*, a cura de Carles Cortés, Joaquim Espinós, Anna Esteve i Àngels Francés, Alacant - València: Denes, 2004, p. 101-112, i Montserrat BACARDÍ & Pilar GODAYOL, «Traductores: de les disculpes a les afirmacions», *Literatures*, núm. 6 (2008), p. 45-66.

[23] Vegeu *Gènere i modernitat a la literatura catalana contemporània*, a cura d'Enric Cassany, Lleida: Punctum & GELCC, 2009, i Neus REAL & GELCC, «Gènere i Modernitat a la Catalunya Contemporània», *Escriptores republicanes*, Departament de Filologia Catalana, UAB, 2009, https://filcat.uab.cat/gelcc/escriptores/congres.html.

[24] INSTITUT CATALÀ DE LES DONES. GENERALITAT DE CATALUNYA, *Maria Teresa Vernet i Real*, https://dones.gencat.cat/ca/ambits/activitats/exposicions/mteresa_vernet/ (anomenada, el 2007, *Maria Teresa Vernet i Real, compromís de gènere i modernitat*); Neus REAL, «Efemèrides i escriptores», *Serra d'Or*, núm. 567 (març 2007), p. 24, i ídem, «Maria Teresa Vernet, 1907-2007», *Serra d'Or*, núm. 574 (octubre 2007), p. 40-43; *Homenatge a Maria Teresa Vernet*, taula rodona organitzada per la Institució de les Lletres Catalanes i el Centre de Cultura de Dones Francesca Bonnemaison, celebrada a l'Espai Francesca Bonnemaison de Barcelona el 8 de novembre del 2007, i «Les narradores de la República. Amb motiu del centenari de Maria Teresa Vernet», conferència de Neus Real organitzada pel Col·legi de Metges de Barcelona l'11 de novembre del mateix any.

[25] Neus REAL, «Maria Teresa Vernet, primera escriptora de preguerra»,, dins Maria Teresa VERNET, *El camí reprès,* Valls: Cossetània Edicions, 2009, p. 9-32, i Neus REAL & GELCC, «Les novel·listes. Maria Teresa Vernet», *Escriptores republicanes*, Departament de Filologia Catalana, UAB, https://filcat.uab.cat/gelcc/escriptores/novelistes/Vernet/index.html.

[26] Maria Teresa Vernet, *Les algues roges*, Barcelona: Edicions 62, 2014 (Obres mestres de la narrativa catalana. Segle XX, 13), i Jordi NOPCA, «Llibertat i independència», *Ara*, 22-IX-2014, p. 49.

[27] Per exemple, Etna MIRÓ ESCOBAR, *La literatura de Maria Teresa Vernet: prefiguració del model de dona moderna a la Catalunya republicana (1926-1935)*, Col·legi Episcopal de Lleida, 2019, https://repositori.udl.cat/server/api/core/bitstreams/1fdc0dd7-8adc-4477-8a1b-18f5f49720a3/content (distingit amb un dels Premis a Treballs de Recerca de la UdL), i «Maria Teresa Vernet i *Les algues roges*»,

Malgrat aquest indubtable procés de recuperació de la personalitat i la producció de Maria Teresa Vernet, denotatiu de l'interès de l'escriptora i la seva obra, l'una i l'altra segueixen sent majoritàriament desconegudes entre el públic general. A més de per tornar a recordar el lloc que li correspon en la història de la literatura catalana, cal esperar que aquest àlbum, propiciat per l'avinentesa dels cinquanta anys de la mort de l'autora, serveixi per divulgar-ne més àmpliament la trajectòria i la significació.

sessió virtual sobre l'escriptora i club de lectura del llibre a càrrec de Neus Real per a la Biblioteca Carles Rahola de Girona, en el marc del cicle "Literàries a casa", del 22 d'abril del 2022.